

Nyt fra historisk Videnskab.

Den 28. juli 1951 døde De kongelige ordeners historiograf, dr. phil. *Louis Bobé*, godt 84 år gammel. Han fødtes 21. april 1867 i København som søn af en fra Naumburg indvandret bogbinder og galanterivarefabrikant og en dansk moder. Slægten var tysk — i adskillige generationer bosiddende først i Johnsbach ved Königstein, senere i Naumburg a. d. Saale, men angivelig indvandret fra Frankrig efter det nantiske edikts ophævelse; navnet er påvist i Troyes. Dette samspil mellem vidt forskellige kulturmilieu'er prægede ham stærkt — fransk åndfuldhed, tysk følsomhed og dansk lune stredes om overtaget i hans fremtoningspræg og blev i høj grad bestemmende for hans emnevalg inden for den historiske forskning.

Bobé begyndte som filolog og litteraturhistoriker; efter at være blevet student fra Efterslægten i 1886 studerede han tysk under Herman Möllers vejledning, men opgav efter fire års forløb konferensen, opslugt af sine kultur- og personhistoriske interesser. Tanken om at skrive en bog om de dansk-tyske kulturforbindelser i 18. årh.s slutn. og en monografi over Jens Baggesen førte ham til Brahe-Trolleborg, hvor studiet af det dengang lille brevarkiv og fundet af de rige Reventlowske arkiver på Pederstrups loft helt optog ham. Resultatet blev den store udgave: *Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familie* (I—X, 1895—1931), der med sin omfattende personhistoriske kommentar er en fundgrube for enhver, der beskæftiger sig med periodens historie. Samtidig fik han overdraget opgaven at skrive slægten Ahlefeldts historie, og han lagde dermed definitivt universitetsstudierne til side.

Arbejdet med *Slægten Ahlefeldts Historie* (I—VI, 1897—1912), der bragte Bobé ind i førstehåndsstudier over den holstenske adels genealogi og historie — et næsten uberørt speciale — medførte en række studierejser til holstenske arkiver; mange steder blev Bobé den første fagmand, der åbnede de støvede arkivpakker eller —

som på Haseldorf — møjsommeligt banede sig vej gennem dynger af uordnede papirer. I Haseldorfarkivet fandt Bobé runekodeksen Doberaner Anthyrlid (udg. af Herman Møller) og Detlev von Ahlefeldts memoirer, som han selv udgav 1895. Hovedresultatet blev dog Slægten Ahlefeldt — imponerende i størrelse og udstyr, ikke mindre ved den kundskabsfylde, værket repræsenterer, det rige historiske kildemateriale, der her for første gang fremlægges. I det udførlige notestof, i lærde ekskurser har Bobés skarpsindighed og kombinationsevne fejret triumfer, og hans lige så velskrevne som indtrængende skildring af adel og adelsliv i Hertugdømmerne gav ham med rette plads blandt vore historikere. Den udkom på Ridderskabets foranledning i tysk oversættelse og var vel medvirkende til den æresdoktorgrad, som Kiels universitet på et upassende tidspunkt (1940) tildelte ham.

1898 blev Bobé ansat i Rigsarkivet; han egnede sig næppe til embedsgerningen og forlod efter nogle års få forløb etaten. 1905 indvalgte han i Det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog og 1902 i Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie; 1910 disputerede han med dispensation for doktorgraden med sin afhandling om Frederikke Brun, født Münster.

Foruden dette resultat af hans litterærhistoriske studier må nævnes hans udgaver af Ewalds Levned og Meninger og Baggesens Labyrinth. Han skrev en række småafhandlinger om Ewald, der udkom samlet 1943, og også på anden måde fastholdt han sin tilknytning til litteraturhistorien. Hovedvægten blev dog lagt på det personhistoriske. Selvom Bobé som redaktør af Danmarks Adels Aarbogs historiske afsnit fra 1917 til sin død har leveret over 270 stamtavler, ligger hans hovedindsats mere på det personhistoriske end på det rent genealogiske felt. Han supplerede dog på en heldig måde Thisets indsats i dansk adelsgenealogisk forskning med sine studier over det holstenske ridderskabs ætter, og med stamtavler som Ahlefeldt og Rantzau, med udredningen af ulveslægterne (Wulf, von der Wisch, Pogwisch) og pilespidsslægterne (Tralau, v. Zülow) har han præsteret fortræffeligt genealogisk arbejde, støttet på de topografiske studier og iagttagelser, som han med rette inddrog under genealogens arbejdsfelt, og som gav ham mulighed for skarpsindige konstruktioner; detaillerne havde han ikke i samme grad sans for, medmindre de kunne bruges i den personhistoriske karakteristik.

Med fin forståelse og med en iagttagelsesevne, som utvivlsomt hænger sammen med hele hans artistiske temperament, har han levet sig ind i årtierne før og efter 1800, og det følsomme salonliv, helst grupperet om en åndfuld kvindeskikkelse, har han skildret

på overbevisende måde. Helstatens dansk-tyske kulturveksling blev hovedtemaet, hvorpå han spillede.

En række rejser livet igennem holdt hans ånd frisk. Rom og Danmark og bogen om Moritz Hartmann vidner om hans italienske interesser som Comte d'Angivillers memoires om hans franske; størst almen betydning fik dog hans Grønlandsrejser i årene 1912—14, hvor han ikke alene indsamlede det ved kolonierne opbevarede ældre arkivmateriale, men selv fik et førstehåndskendskab til landets topografi og historie, som blev af betydning under Haagerprocessen, hvor man drog sig hans viden til nytte. Han udgav 1936 *Diplomatarium groenlandicum* og fra tid til anden forskellige rejsebøger og relationer fra 18. årh.s grønlandsfarter — betydningsfuldt var fundet af Carsten Grips beretning om Pienings og Pothorsts rejse i 1472—73, men hovedresultatet blev dog hans vægtige bog om Hans Egede.

Bobé var 1905—10 sekretær i Dansk Forfatterforening, 1911—18 underviste han på Officersskolen, og 1916—47 virkede han først som docent, senere som lektor i tysk sprog og litteratur ved Københavns universitet, hvor han også i en lang årrække holdt øvelser over håndskriftlæsning. 1921 udnævntes han til De kongelige ordrenes historiograf efter Troels-Lund. I sine erindringer *Livsdagen lang* (1947) har han ydet et vægtigt og evnerigt bidrag til dansk memoirelitteratur.

Louis Bobés livsværk er på godt og ondt præget af hans artistiske temperament; hans levende, farvemættede fremstillingsform vidner om et fint sprogøre og en højt udviklet sans for den stilistiske effekt.

Albert Fabritius.

I betragtning af Tysklands og Skandinaviens omfattende politiske og kulturelle forbindelser gennem tiderne må det siges at være et dristigt foretagende at ville sammenfatte disse i et enkelt værk. Det er imidlertid dette, der er sket af de to professorer i Göttingen, den nu afdøde Martin Gerhardt (der var professor i kirkehistorie) og Walther Hubatsch i den henved 500 sider store bog: *Deutschland und Skandinavien im Wandel der Jahrhunderte* (Ludwig Röhrscheid Verlag, Bonn, 1950). Værket standser dog ved 1914, og det har, som sagt, to forfattere, der har delt arbejdet mellem sig.

Bogen er mættet med stof, årstal og navne, og bag den ligger en stor arbejdspræstation. Fremstillingen er let læselig, og dispositionen i de 7 kapitler stort set naturlig og god. Måske kunde